

24. Рутенбург В.И. Возрождение и религия. *Типология и периодизация культуры Возрождения*. Москва: Наука, 1978. С. 14-26.

* * *

Клименко Інесса Петрівна,

кандидатка мистецтвознавства, старший методист Кишинівської дитячої музичної школи №3 (Кишинів, Молдова)

**Культурний розвиток Кишинева на початку ХХІ століття:
тенденції і перспективи**

Проблема культурного розвитку сьогоденного Кишинева є дуже непростю. З одного боку, переважна національна більшість Молдови вбачають його у відновленні та першочерговості національних цінностей. Національні меншини (яких тут проживає чимало) стоять на позиціях полікультурного розвитку столиці Молдови. Проте, переважна частина культурної еліти міста зацікавлена в процесах євроінтеграції. На цьому ми зупинимось детальніше.

Для розкриття цієї теми ми використали Програму «Культура і Креативність» незалежної організації «Music Unlimited» [2], а також дані рейтингу по виграєм Грантам студентською молоддю в галузі культури й мистецтва [3], а також авторські статті [1]. Ми ставили перед собою мету показати культурний шлях Кишинева до євроінтеграції, його тенденції та перспективи.

Національний координатор Програми «Культура і Креативність» в Молдові Вікторія Ткаченко організувала й провела мистецьку конференцію про заплановані в межах Програми заходи для культурних лідерів Кишинева та арт-менеджерів.

Вікторія Ткаченко (українка за національним походженням) – музикознавець, кандидат мистецтвознавства (спеціалізація – історія молдавського джазу, рок- і поп-музики), викладач Кишинівської Академії музики, театру і образотворчих мистецтв. На сьогоднішній день вона також є керівником департаменту європейської інтеграції та академічної мобільності.

Як незалежний арт-менеджер і засновник неординарної організації «Music Unlimited» займалася організацією фестивалів

«Jazz Weekend» і «New Impro Musik Fest», освітніх музичних проєктів, випуском альбомів вітчизняних джазових виконавців [1].

Окрім зазначеного вище, за останні десять років в якості місцевого тренера Вікторія Ткаченко брала участь в ряді програм ЄС, спрямованих на розвиток потенціалу молдавського культурного сектора, в тому числі й в проєктах, ініційованих Європейським культурним фондом (Амстердам) та Фондом Сороса в Молдові (2007-2013 рр.), а також Програмою Східного партнерства з розвитку культури (2011-2015 рр.).

Однією з новаторських практик, запропонованих Програмою «Культура і Креативність» в Молдові, стала мережа асоціативних партнерів. 40 молодих культурних лідерів із Молдови не лише пройшли спеціальне навчання, а й спробували застосувати свої знання для аналізу проблем молдавської культури та розробки шляхів їхнього вирішення.

Іншим напрямом нашої діяльності, пов'язаних з Програмою ЄС «Креативна Європа», стала організація семінару та майстер-класів для представників культурних та креативних індустрій Молдови, які подали проєктні заявки в межах цієї програми.

Сподіваємося, що ці тренінги сприятимуть зростанню не лише числа заявок на початку 2020-х років, але і числа організацій, які отримали фінансування в межах Програми «Креативна Європа». Буде також проведено семінар для головних редакторів ЗМІ та інтернет-сайтів за участю кращих європейських фахівців. Навчально-ознайомчий тур до Польщі (2019 рік) надав чудову можливість не лише познайомитися з кращими польськими практиками в культурній сфері та відвідати Вроцлав – Європейську культурну столицю, а й запланувати майбутню співпрацю з польським партнером. До кінця 2020 року будуть також організовані національний партнерський ярмарок і культурний форум, метою яких стане налагодження контактів між молдавськими організаціями в сфері культури і їхніми європейськими партнерами [2, с. 4-5].

У Програмі «Культура і Креативність» сконцентровано сутність самого поняття «Культура для сьогоденної Молдови та її столиці: «Культура дуже важлива для відчуття смаку життя. Страшно уявити, як можна жити в місті, в якому немає театру, концертного залу, старовинних будівель і художніх галерей. Культура дає нам унікальне відчуття причетності до самих різних сфер людського

буття, які формувалися протягом тисячоліть, починаючи з прадавніх обрядів і закінчуючи сучасними інформаційними технологіями. Саме культура дає нам можливість створювати кращу атмосферу для кращого життя, сприяючи вирішенню політичних, соціальних і гуманітарних проблем. Коли молдавські виконавці співають пісню на Євробаченні, їх однаково підтримують слухачі з обох берегів Дністра, розділяючи їхні почуття і розуміючи, що всі ми належимо до одного народу».

18 березня 2019 року Брюсселі між Урядом Республіки Молдова та Європейською Комісією було підписано «Угоду» про участь Молдови в Програмі «Креативна Європа». Угоду підписали Міністр культури Молдови Моніка Бабук та Єврокомісар із питань освіти, культури, молоді та спорту Т. Наврачіч.

За цією «Угодою» було відкрито 12 альтернативних арт-просторів (шість у Кишиневі та шість у регіонах країни) для молодих художників в межах проекту «KunstTräumen№», який реалізується Гете-Інститутом в Бухаресті спільно з німецьким культурним центром «Accente» і кишинівським Центром Сучасного Мистецтва «KSA: K» [1, с. 115].

Найважливіший об'єкт культурної спадщини Молдови – Сорокська фортеця, споруджена в XV столітті, була реконструйована в межах проекту «Середньовічні перлини: фортеці Хотин, Сороки, Сучава». Цей проект, який фінансується сьогодні ЄС, став результатом співпраці молдавських, українських і румунських партнерів.

Досягненням співпраці із ЄС також вважаємо У Швейцарії вихід нового альбому «10 років під скелями» ансамблю акордеоністів «Concertino», одного з найуспішніших музичних проєктів в Молдові останнього десятиліття.

Не відстає в питаннях євроспівробітництва і кишинівський кінематограф. Нещодавно відбулася прем'єра короткометражного фільму «Міліка» режисера Валеріу Жереги – спільне виробництво Франції та Польщі за участю Молдови (і що важливо – України). Ця соціальна драма висвітлила сучасні реалії молдавського суспільства, зокрема, проблему дітей, покинутих батьками [1, с. 116].

На допомогу втілення культурно-мистецьких проєктів приходять Гранти, яких за останні п'ять років вироблено й виграно чимало. Отже, якщо ви художник, музейний працівник, режисер або культурний менеджер, то для втілення ваших масштабних творчих

планів, часто не вистачає грошей. Але в Молдові сьогодні такі проблеми вирішуються легко.. Гранти – це не зарубіжна благодійність, а в першу чергу розвиток культурних і освітніх зв'язків, підтримка молодіжних проєктів тощо.

Гранти у нас отримують як юридичні, так і фізичні особи. До юридичних осіб належать некомерційні організації, фірми, що займаються малим та середнім бізнесом і державні органи. Фізичні особи - це, як правило, студенти, вчені або діячі мистецтва.

Культурні гранти підтримують всі види художнього і культурного самовираження: музику, образотворчі мистецтва, театр, танець, фільм, документальні фільми, мультимедійне мистецтво, фотографію, дизайн, моду і розвиток культури в цілому.

«Elizabeth Greenshields Foundation» – щорічно надає гранти молодим і молдавським талановитим художникам. І дата подачі заявки на стипендію тут необмежена. «National Endowment for Democracy» – цей фонд активно працює з ініціативами, які сприяють розвитку демократії, співпраці та активності різних верств населення. Заявки кишиневці подають щоквартально. Німецький Фонд «Пам'ять, Відповідальність, Майбутнє» – приймає проєкти на історичну тематику [3, с. 47].

Міжнародний Вишеградський фонд – виробив для себе в Молдові пріоритетні напрями: співпраця в сфері культури; наукове співробітництво і наукові дослідження; освіту (семінари, літні школи); молодіжний обмін; транскордонне співробітництво Польща-Словаччина-Молдова і Угорщина-Словаччина-Молдова; просування туризму.

Фонд Конрада Аденауера - напрями роботи для співпраці з Кишиневом: підтримка демократичного розвитку, побудову громадянського суспільства, ствердження вільних ЗМІ, консолідація демократичних інститутів. Фонд «Ради Європи» – дає багато пріоритетів і фокусів роботи, зокрема в сфері культурний мистецтва. На сайті завжди доступна інформація з пріоритетами у фінансуванні на рік [3, с. 84].

Це основні напрями й фонди, а їх існує безліч і наші громадяни вповодж останніх 10 років легко їх отримують. Молодь Кишинева мобільна й відкрита для європейського спілкування. Зазначимо, що зараз в середніх закладах освіти столиці Молдови окрім англійської та німецької мов широко вивчається французька, що сприяє отримуванию Грантів. Тож ми легко прослідковуємо в культурному

житті столиці як доцентрові, так і відцентрові тенденції, а також тенденцію до відкритого міжнародного співробітництва.

Таким чином, ми виділяємо три основні напрями в культурному розвитку Кишиневу й Молдови на початку ХХІ століття – національно-традиційний, полікультурний і напрям культурної інтеграції з європейськими країнами. На це спрямовані програм і Міністерства культури, програми великих культурних центрів, котрі відновлюють втрачені цінності молдовської старовини, менеджерські програми. Цьому сприяють європейські Гранти в різних сферах культури і мистецтва. Тож прогнози наші на сьогоднішній день оптимістичні.

Список використаних джерел

1. Клименко И.П. Молдова в процессах евроинтеграции (2015-2019 гг). *Кишиневский вестник*. 2019. №5. С. 112-117.
2. Программа «Культура и Креативность» Молдавского центра «Music Unlimited». 2018. 44 с.
3. Рейтин Грантов в сфере культуры и искусства Молдовы. Кишинев, 2019. 118 с.

* * *

Котович Татьяна Викторовна,

доктор искусствоведения, профессор кафедры всеобщей истории и мировой культуры Витебского государственного университета имени П.М. Машерова (Витебск, Беларусь)

Педагогический метод Казимира Малевича как основа Витебской художественной школы в XX и XXI вв.

В Витебске выдающийся художник Казимир Малевич создал творческое объединение УНОВИС – Утвердители нового искусства. «Создание группы Уновис зимой 1920-го года было одним из удивительных и парадоксальных событий в истории русского искусства» [1, с. 141]. Это был глобальный проект по изменению города и мира, представляющий собой совокупное действие, в котором каждый фрагмент повторял и поддерживал все другие. И несмотря на сложнейшие социальные и материальные условия проект просуществовал с декабря 1919 года по октябрь 1922 года. Основой всей видов деятельности объединения являлась школа как объем обучающих программ.